СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 70. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 25 березня 1932. | VOL. XL. | No. 70. | Jersey City, N. J., Friday, March 25, 1932. | THREE CENTS.

ПОНАД 7,000 БЕЗДОМНИХ І 329 ЗАГИНУВШИХ НАСЛІДКОМ ТОРНАДА

БІРМІНҐЕМ (Алабама). — Кождий новий день приносить нові відомости про руїну, яку заподіяв торнадо в полудневих стейтах. Досі нараховано вже 329 померших осіб і понад 7,000 бездомних.

Бездомних і голодних приміщують ратункові стації в шатрах. Влаштовують у деяких місцях масові похорони, бо деякі родини погинули під заваленими домами вцілости.

РУЗВЕЛТ ГОРОЮ.

АТЛАНТА (Джорджія). — Нюйорський говернор Рузвелт має за собою цілий стейт, коли йде про номінацію на демократичного кандидата на президента. Всі делеґати, вибрані на демократичну конвенцію, є за його кандидатуру.

ГУВЕРА ПОТІШАЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Марк Т. Мек Кі з Дітройту, котрий кермує акцією шукання роботи для безробітних з боку Американського Леґіону й Американської Федерації Праці, заявив президентови Гуверови, що вони вже знайшли роботу для 312,897 безробітних.

Президент був дуже врадуваний таким звідомленням, яке настроїло його оптимістично, бо це вказує, що є люди, які щось роблять, щоб не словами, а ділами положити кінець депресії.

МОРҐАН ГОВОРИВ РАДІОМ ПЕРШИЙ РАЗ У ЖИТТЮ.

НЮ ЙОРК. — Дж. П. Морґан, банкир, відомий з того, що ніколи не дає ніякого інтервю. Він теж ніколи не говорив ще радіом. Але цим разом зробив виїмок і говорив 5 мінут про потребу допомоги акції „Блак Комюніті Орґанізейшон", яка істнує в Ню Йорку і з понеділком зачинає „Блак Риліф Кемпейн", призначену на допомогу безробітним. Отся кампанія орґанізує допомогу „блаками". Кожкий „блак" має зорґанізувати в себе допомогу своїм потребуючим у цей спосіб, що сусід має допомогти сусідови. Ота допомога виносить від 10 центів до одного доляра тижнево. Значить, кождий працюючий є в можности принести таку жертву. Складання тих жертв ограничене до 20 тижнів.

Морґан говорив зі свого дому. Боявся виїхати до будинку радіової стації, бо казали, що готують на нього замах.

Морґан заявив, що тепер настав такий час, що допомога уряду і богатих осіб, коли би була навіть дуже велика, рішучо буде невистарчаючою. Тільки допомога загалу може принести дійсну поміч масі безробітних.

МУСИТЬ ЗВЕРНУТИ ОБРАЗ.

МІДЛТАВН (Конетикот). — Альберт Конлін купив від міссіс Симінґтон дім, а, розглянувшися в нім, знайшов в закамарках якийсь старий знищений образ. Знавці ствердили, що образ походить з початку 15 століття і є намальований італійським малярем та вартує тепер яких $30,000. Конлін тим дуже врадувався, але радість не тревала довго, бо власниця, як дізналася, що образ вартісний, зголосилася по нього, а суд присудив образ віддати.

КРІЗА В ОПЕРІ.

НЮ ЙОРК. — Славна на цілий світ „Метрополітен Опера Компані" стоїть над цілковитим банкротством, бо сьогорічний недобір зів резерву в сумі $500,000 і нема грошей на початок сезону в наступнім році.

Опера є на ділі власністю кількох американських старих маґнатських родів, які її фінансують, а разом з тим є її шеровцями. Тепер хочуть перемінити оперу на компанію, до якої міг би кождий приступити, а саму оперу перенести до „Радіо-Сіти", нової, величавої будівлі, яка будується за допомогою Ракефелера. Опера мала би стати більш демократичною інституцією і повиннаб себе оплачувати. Щоби це сталося, хочуть в першу чергу збудити загальний інтерес до опери. Має це статися при помочі радія.

ЗАМІШАННЯ МІЖ СТРАЙКУЮЧИМИ.

ВИЛКС БАРЕ. — Робітники трох більших углярних копалень, котрі вийшли минулої неділі на страйк, вернулися назад до роботи. І по інших копальнях вертаються деякі невдоволені до роботи, а це вносить замішання в робітничі ряди.

В ОГАЙО СТРАЙК ЗМАҐАЄТЬСЯ.

КОЛОМБОС (Огайо). — До 7,000 страйкуючих майнерів прибуло ще 1,000 нових страйкарів.

ТРАГЕДІЯ В ДОРОЗІ НА СВЯТА.

ІСТОН (Пенсилвенія).—Френсіс Трембл з Пітсбурґа і Вилієм Зінк зі стейту Огайо, обидва студенти Принстонського університету, загинули підчас автомобілевої колізії. Загинувші вибралися разом з трома товаришами автомобілем у дорогу, щоби відвідати на Великдень рідню. На це дістали дозвіл покинути скорше школу.

ДО СОЮЗОВЦІВ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

ПРОСИТЬСЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПРИБУТИ НА

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

:——::——: які відбудуться :——::——:

В СУБОТУ, ДНЯ 26-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1932 РОКУ

в годині 8-мій ввечір.

В ГАЛИ УКР. НАРОД. ДОМУ,

54 VAN WINKLE AVENUE, JERSEY CITY, N. J.

Реферувати будуть:

Іван Канштанюк, гол. рек. секр., **про У. Н. Союз у минулому, теперішньому і майбутньому.**

Д-р Лука Мишуга на тему: **Батьки і діти, або як притягнути молодь до У. Н. Союза й народньої праці.**

По рефератах буде дискусія.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

ДВІ УКРАЇНСЬКІ ПРОГРАМИ НА РАДІО.

В неділю, дня 27-го с. м., знов відбудуться дві українські програми на радіо.

Перша 8.30 рано, стація WLBX, Лонг Айленд Сити.

Друга 9 рано, стація WOV, Ню Йорк Сити.

Зі стації WOV будуть грати „чабана" члени Українського Горожанського Клюбу у Квінс Кавті, Лонг Айленд. Це спеціяльна програма для тих, що не можуть чути WLBX стації. Не поминіть тої програми, скажіть іншим хай слухають. Програми дає підприємство „Сурма". Просимо подати своє імя, щоб довідатися, скільки є слухачів. Пишіть: Сурма, 103 Аве. А, Ню Йорк.

Хто цікавий бачити радіостацію, або хоче показати своїм дітям, як робиться „бродкестінг". хай прийде в неділю рано до Сурми в годині 7.30; а звідти разом поїдемо на стацію.

КРІЗА НІМЕЦЬКИХ ТЕАТРІВ.

Під впливом загальної крізи настали в Німеччині для театру важкі часи. Відомо, що для Німців театр був ще до недавнього часу чимсь у роді святині мистецтва або вищої мистецької школи. Кабарети та кіна, що появились після війни як гриби, захитали цим високим завданням театру. Величезна театральна орґанізація в Німеччині „Фолькс-біненферайн", що мала 700,000 постійних членів, аматорів театру, сильно захитана. Тепер з двох опер у Берліні одна вже зачинена; з двох державних драматичних театрів Шілерівський буде зачинений. У Мюнхен,і Ґамбурґу та Бресляві театри редукують платні акторам і самих акторів. Не інакше в Турингії та Надренщині. Міста й громади, що давали субвенції на театри, кажуть, що не мають ґрошей. Вже є визначні актори, що жиють у нужді як безробітні. Досі тільки у Франції та Італії нема театральної крізи.

АНГЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ ПРОТИ ПОВСТАНЦІВ.

Цього року, як і раніше, на кордоні Індії й Афґаністану знову почали збиратися ґрупи афґанських повстанців, які весною мають робити свої набіги на індійську територію, щоб там підняти повстання проти Англійців. Щоб запобігти цьому, британське командування в Індії вже тепер вислало воєнні літаки проти повстанців на тім кордоні. Літаки вже бомбардували села, в яких згромаджувалися повстанці. Думають, що це перешкодить повстанцям розпочати свою акцію і вони порозбігаються.

НОВИЙ ОПТИЧНИЙ ВИНАХІД.

Недавно в ділянці оптики появився новий винахід. Це є приладдя на очі для рибалок, що поринають під воду і на 50 стіп. Є це підводна люпа, довга 2 стопи, яка має щільно вправлену 9-цалеву сочку. Це приладдя виявилось пригожим не тільки при ловлі риб, а й у випадках перешуку морського дна.

БЕНЗИНА З ДЕРЕВА.

В Стокгольмі в новооснованій дослідчій лябораторії при державній академії технічних наук теоретично розвязали проблему видобування бензини й оливи з дерева, вживаючи до видобуття цих плинів водневого ґазу при високому тисненню.

ЯПОНІЯ ЗАПАДАЄТЬСЯ В МОРЕ.

Як учить нас ґеольоґія, наша земля дальше корчиться. Звідти повстали гори й глибини. А що її скорупа є тепер дуже тверда, то вона тріскає. Повстають щілини, яких маємо на землі кілька. Одна з них переходить через японську землю. В околиці тої укритої в землі лінії є час до часу землетруси. Отвирається земля і з неї бухає лява, попіл і ґази. Є це вулькани. По таких забуреннях земля звичайно западається, а рідко коли підноситься.

В рові Тускарари на схід від Японії доходить морська глибина до 8 і пів кільометра. В останніх часах нищення Японії прибирає скоре темпо. З важніших нещасть треба згадати ось такі:

В р. 1703 підчас землетрусу була цілковито знищена столиця Японії, Токіо. Згинуло тоді коло 150,000 мешканців. В р. 1888 вибухнув вулькан Бондай Сан. Темні гори ґазів і каміння та велика скількість скал засипали 70 кв. км. поверхні землі з чотирма селами і їх мешканцями. А в місці, де був вулькан, повстав кратер (яма), 600 м. глибокий. В році 1891 повстала підчас землетрусу щілина 112 км. довга. Зараз у р. 1896 протягом кількох мінут згинула на побережу острова Ніпон підчас землетрусу 27 тисяч людей. По короткім відпочинку в 20 роках нашого століття знову принесли Японцям підземні сили смерть і нещастя великих розмірів.

Ті сили тепер наче відпочивають, щоби ще сильніше вдарити. Японці є того свідомі. І це є одна з головних причин, що додає Японцям відваги в боротьбі з дуже чисельними Китайцями. "Природа супроти Японців є безоглядна, жорстока, а вони супроти Китайців. Таке право сильних, такий закон природи.

ПОРІЗАНИЙ ЛЕНІН.

На виставі паризького „Сальону Незалежних" сторожі знайшли одного ранку порізане кинжалом лице великого памятника Леніна. Підпис артиста вирізали. „Сальон Незалежних" це вистава, де кожний може вішати свої твори, коли заплатить за місце. Цього року виступала там окрема ґрупа комуністичних малярів з комуністичними творами за... піддержкою місцевого радянського посольства. Автор різьби Леніна, Ґалеані, має 62 роки. Ленін у цій різьбі промовляє на конґресі Інтернаціоналу.

ВКРАЛИ В НЬОГО ВЕЛИКІ ГРОШІ, БО БУВ НЕМУДРИЙ.

З хати Артищука в Хочунах, пов. Лунинець, злодій украв 10 тисяч долярів (у 100-долярових банкнотах) і біжутерію загальної вартости 160,000 долярів. Артищук вернувся недавно з Америки.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ.

20-літній ґімназист Кароль Кушик в Коломиї стрілив на вулиці Міцкевича до 19-літньої Анни Яремчук, а відтак стрілив собі в голову. Обоїх відставили до шпиталю. Справа має любовний підклад.

ПРОПОВІДНИКИ КУЛЬТУ ЗАГЛОБИ.

З ендецького „Курєра Львовского" довідуємося, що якось недавно на семинарі проф. Кляйнера у львівському університеті один студент, Вольфсталь, дозволив собі у дискусії над творами Сєнкевича на критику тих творів, як розсадників зоольоґічно-шовіністичної зарази. Названий студент звернув увагу на переладовування літературної критики псевдо-патріотичними фразами: „Вічно тут говориться про ту польщину, що направду від тої польщини робиться чоловікові погано". Той виступ студента дав притоку його ендецьким співтоваришам внести проти нього скаргу (!!) до університетського сенату, а „Курієрови Львовскому" накинутися грубою лайкою на справника „небувалого інциденту".

Очевидна річ, що при цій нагоді дісталося і проф. Кляйнерови, який не викинув відразу студента за двері, ані не зателефонував по поліцію, а студент Вольфсталь „зааван-сував" одним почерком пера ендецького редактора на „жидівсько-комуністичного провокатора". Цілком у стилі „Курієрка".

Тимчасом уже крайня пора, щоби на відповідному терені, на професорських семинарах, на вчительських конференціях, у педаґоґічних журналах і на сторінках щоденної преси появилася дискусія на тему шкідливости Сєнкевичівських повістей, які затроюють душі молоді шовіністичним канібалізмом. Крайня пора, щоби здирати леґенду з творів, побудованих на історичних фальшах, злобі й ненависти, та щоби усунути дивогляд, що такі твори є обовязковою лектурою у всіх школах. Очевидно, що польська ендеція може надалі ґльорифікувати Заґлобу як творця „політичної програми": різати „хамів і скурчибиків", які не дякують Богови, що дозволив їм служити шляхті! Але може таки не всі погодяться з „Курєром Львовским", що є корисною і потрібною річчю виховувати цілі кадри новочасних Заґлоб!" — („Діло").

КРІВАВІ СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В РУМУНІЇ

НА ВУЛИЦЯХ СТОЛИЦІ ВІДБУЛИСЯ КРІВАВІ БІЙКИ СТУДЕНТСТВА З ВІЙСЬКОМ ТА ПОЛІЦІЄЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Румунське студентство столичного університету врядило протестаційну демонстрацію проти деяких парляментарних законопроєктів, які, на думку студентів, порушують їх права. Студенти демонстрували біля університету, направляючись до парляменту. Поліція й військо старалися розіґнати демонстрантів, вживаючи до того ґазових бомб. Студенти також мали в себе ґазові бомби й ними обкидали поліцію й військо.

Далі дійшло до завзятої бійки між студентами та поліцією й військом. Підчас кількох сутичок покалічено багато осіб з обох сторін. Поліція арештувала кільдесять ворохобників, але тим не припинила демонстрацій. Чотири поліцаї опинилися в шпиталю з тяжко побитими головами.

На другий день ранком ґрупа студентів у числі 2,000 демонстрантів вийшла з будинку університету й напала на найближчу поліційну стацію та розгромила будинок поліції, вломившися в його середину, не зважаючи на те, що поліція вживала проти ворохобників ґазових бомб. На головних вулицях міста студенти спинили всякий рух і порозбивали вікна та понищили мотори в багатьох автах. Одна ґрупа ворохобників розіґнала поліцію біля сенату й вломилася до будинку сенату, де повибивала всі шиби в вікнах. Лише значне підкріплення війська змусило студентів уступити з будинку сенату.

В деяких дільницях міста студенти робили барикади й вели завзяту бійку з поліцією та військом. Премієр міністер Йорґа та міністер внутрішніх справ Арґетояну відвідали короля, з яким обговорювали спосіб припинення студентської ворохобні, яка може набрати ширших форм, бо до студентів уже приєдналися комуністи.

КОНФЛІКТ МІЖ ІРЛЯНДІЄЮ ТА БРИТАНІЄЮ ЗРОСТАЄ.

ЛОНДОН (Анґлія).. — Британський уряд повідомив президента ірляндської републики, Де Валеру, що Британія не признає Ірляндії права відмовлятися від присяги послів до ірляндського сойму, яку вони складають на вірність королеви Анґлії. Обовязок такої присяги творить інтеґральну частину ірляндсько-британського договору, яким признано Ірляндії право „незалежної Ірляндії". Тому й зміни в такому договорі можуть бути лише за згодою обох сторін, переведених у договірний спосіб.

Ірляндія готується до активної піддержки становища президента Де Валєри. Таксамо й Анґлія готова до рішучих заходів, щоб не допустити до насильної зміни договору, яким установлено взаємовідносини між Ірляндією та Британською Імперією.

МУСОЛІНІ КАЖЕ, ЩО КРІЗА МИНАЄ.

РИМ (Італія). — Фашистівський режім в Італії врочисто відсвяткував тринацяту річницю свого істнування. Мусоліні виголосив велику промову, в якій вихвалював свій фашистівський режім та заявив, що економічна кріза вже перейшла свій найнижчий поворотний пункт і тепер треба сподіватися поліпшення.

РОБЛЯТЬ ДАНЦІҐ ПОЛЬСЬКИМ МІСТОМ.

ВАРШАВА (Польща). — Новий польський комісар вільного міста Данціґа, д-р Казимир Папі, заявив у свому інтервю до преси, що Данціґ є національним польським портом і таким має зістатися назавжди. Мешканці Данціґа, мовляв, повинні розуміти, що добробут Данціґа залежить від його тісного звязку з Польщею.

ЯПОНЦІ БУДУТЬ КОЛЬОНІЗУВАТИ МАНДЖУРІЮ.

ТОКІО (Японія). — Союз японських резервістів, що складається майже з двох міліонів членів, виробив програму кольонізації Манджурії в першу чергу своїми членами. Для того, щоб ліпше ознайомити своїх членів з умовинами життя в Манджурії й показати там землі, які надаються для кольонізації, союз уряджує свою чергову річну конференцію в Мукдені.

Крім того уряд виробив уже кольонізаційний плян для Манджурії, куди будуть спроваджуватися Японці та японські підданці Корейці. Плянується до 1942 року переселити до Манджурії найменше пять міліонів Японців та Корейців. Для припинення ворохобні в Манджурії й піддержки „незалежного" манджурського уряду Японія посилає більше війська в Манджурію.

НІМЕЧЧИНА БОРОНИТЬ ПРАВА НІМЦІВ У МЕМЕЛІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецький уряд передав Литві, Анґлії, Італії та Франції ноту протесту про розвязання мемельського сойму новим литовським президентом мемельської території, Сіматом. Зокрема Німеччина протестує проти того, що Литва посилає Литовців замешкувати в Мемелі, щоб збільшити там литовський елемент.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ҐЕТЕ

Століття смерти Йогана Вольфґанґа Ґете, яке припало на день 22 березня, обходили святочно не тільки в Німеччині, але в цілім культурнім світі. І американські часописи віддали належну пошану духови великого поета й мислителя, який став не тільки найбільшим німецьким поетом, але й одною з найбільших духових постатей цілого людства.

Та частина українського народу, яка була під Австрією, а яка кінчила середні чи вищі школи, знала твори Ґетого вже з обовязкової науки по школах. Ґетого представляли в школах як глибокого фільоса, естетика, поета і як високого урядовця, великого пана, міністра, який побирав гарну платню, обертався серед богатих вельмож, князів і чудових жінок. Молодий студент набирав вражіння, що Ґете був у суспільно-клясовім розумінню реакціонером, та це не перешкаджало йому вчитуватися в глибокі думки Ґетого, читати його славні драми, чи давати себе поривати його поезії.

Та розібрати дійсну постать Ґетого неможливо було поправді ні тому бідному студентови, ні його професорови, бо не розібрали її і найбільші вчені. Про ніяку людину в світі не писано стільки, що про Ґетого, його твори і його духа. А що найбільше цікаве, то те, що републиканська Німеччина підносить тепер це, що це заслуга геніяльного духа Ґетого, що німецький простий нарід, прийшовши до влади, видержує страшну крізу та що ум німецького народу серед тої крізи не тратить рівноваги, а далі підноситься і змагає до дальшого поступу. Німецький критик і історик, Еміль Людвіґ, пояснює це тим, що образ властового Ґетого затемнювано за часів монархії. Він каже, що Ґете живий сьогодня не тільки як поет і фільософ, але як і той, що хотів облекшити долю гнетених панами селян; що противився панським ловам, на яких толочено селянські поля; що противився гуляцому життю князя й обкорював видатки на його забаганки; що був перший між тими, котрі ратували село, як воно горіло; що був між тими, котрі заходили в глибини майн; що зрозумів, що з французькою революцією настала для людства нова епоха; що мріяв про те, щоби кождий мав кавалок землі, хату і можність життя. Живий є Ґете для всіх нас ще й своєю найбільшою мудрістю, проголошеною в „Фавсті", яка голосить, що робити добро, якусь корисну для громади роботу, хоч би таку, як охороняти плодючий беріг моря перед знищенням, є найбільшим щастям людини.

К. Борщівський.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК (ЛНВ)

(Травень 1922—Травень 1932)

На жаль, ЛНВ не є так знаний в Америці, як на те він заслугував би. По погромі наша література в краю настроїлася на песимістичну нуту. Плач „на ріках вавилонських" був у поезії; в прозі — закрашені розпукою спомини недавніх трагічних днів; в публіцистиці — ніякої окресленої лінії, або явне тяготіння в бік совітської Росії. З тими настроями поклав собі ЛНВ завдання — боротися.

1) Протягом отих десяти років згуртував він у **белетристиці** плеяду молодих письменників: **Вол. Кучабського, У. Самчука, Е. Маланюка, О. Ольжича, С. Стефановича, А. Крижанівського, М. Мосендза** й інших, котрі отверто зірвали з песимізмом, який паношився у нас. Їх ідеольогія була: щастя боротьби, щастя — жити в тривозі, щастя — змагатися за ідеал і не падати по поразці, лише вставати знову. Їх мова і стиль теж ріжнились від архаїчного стилю передреволюційної доби, а були вони терпкі й тверді, як та кривава доба, яка зродила їх та їх талант.

2) Разом з тими белетристиками приніс Літературно-Науковий Вістник масу **споминів** з епохи визвольних змагань на Україні, і в Галичині, як: **Крезуба,** генерала **Ом. Павленка, В. Кедровського, Ю. Тютюнника, В. Вірчака,** а зі старих — **Чикаленка, гр. М. Тишкевича, Приходька** й інших. Хто хоче пізнати цілу велич українського визволення й причину його заламання, той мусить читати ЛНВістник.

3) Поза споминами знайомив ЛНВ своїх читачів з **великими національними рухами** наших часів: У Єгипті, у Фляндрії (фламандський), в Бретанії, в Ірляндії, в Туреччині, в Італії, на Великій Україні і т. д. Хто хоче вглибитися в природу перспективи національних рухів, хай читає ЛНВ.

Борючися з духом зневіри, який охопив галицьке громадянство, ЛНВ повів отверту боротьбу й з місцевими „філами" та з радянофілами.

4) Ряд статей на тему большевицького панування на Україні: про так звану „українізацію", про економічний визиск України, про політичну диктатуру, рівнож ряд статей визначних чужинців про совітську Росію, як **Саролеї, Зайферта, Ашмеда Бартлета,** славного англійського журналіста, знайшли місце на сторінках ЛНВістника.

5) Всі проблеми сучасного українського життя по оба боки границі знайшли уважне освітлення в ЛНВ, а саме: проблеми церковні (статі А. Річинського), культурні, економічні (Павліковського), про нові течії російської і польської ворожої нам думки, про **Леніна, Р. Дмовського, Лося,** про панросійську і про вшехпольську ідеольогію.

6) Наука ЛНВістника займалася або нашою давниною (Крупницький: Про Карла XII й Україну), або актуальними питаннями сучасности: **Кордуби, Ст. Смаль-Стоцького, К. Чеховича** й інших. Критика російських і польських теорій повстання Руси, питання, звязані з нашою мовою. Статі літературно-критичні знаходимо в кождій майже книзі ЛНВ.

7) Щоби протиставитися згубним впливам Сходу, постановив ЛНВ як найінтензивніше знайомити своїх читачів з великими культурами Окциденту і з його культурними вартостями, які маємо присвоїти собі, коли хочемо стати нацією. На ці теми знаходимо статі про американізм **(Д. Донцова),** про Рузвелта, про модерні течії французької політичної й фільософічної думки **(І. Гончаренка),** статі **Томаса Мана** до молоді, соціольога **Міхельса** й інших. Спеціяльну увагу присвячував ЛНВ **вихованню молоді** й створенню нового типу людини, людини характеру передусім, людини незломної волі й чину. В звязку з тим містив статті про фізичне виховання молоді, про сталення її характеру, про пласт. Крім того маса перекладів найкращих сучасних західних авторів: Істраті, Монтерляна, О. Фляґерти, Понтена й інших. А обіймала всі оті статі **нова національна ідеольогія** журналу, яка свідомо протиставлялася давній; націю ставляла вона над кляси і над одиницю, вчила, що тільки боротьбою здобувається права, що в теперішнім світі не запобігання ласки, не дипломатичні комбінації, „лише гарт і воля творять сильну націю. Цим темам присвячені статті Д. Донцова, Маланюка, Мухина й інших. Не хотячи замикатись у вузьких границях Галичини і Волині, ЛНВістник, стоячи на виразно противбольшевицькій позиції, передруковував нераз оповідання і статті наддніпрянських сучасних письменників **(Хвильового, Антоненка, Давидовича, Панча й інших),** з яких визирала недвозначна опозиція до кривавого совітського режиму, або які давали застрашаючий образ совітської диктатури на Україні. Тим установлював ЛНВ контакт із співзвучними елементами на Україні. І не дурно большевицька преса скажено нападає на ЛНВ; не дурно — як це виявилося на процесі Союза Визволення України — українська молодь зачитується ЛНВістником на Україні; не дурно і тут ворогами ЛНВ є всі опортуністично настроєні органи.

ЛНВ має тяжку позицію. Особливо тепер, коли для конкуренції з журналом повстали хмари опортуністичних і утримуваних за большевицькі гроші журналів і газет. **Хто цікавиться новою ідеєю, яку несе нашій суспільности ЛНВ, і особливо її молоді, хто не хоче, щоб упав одинокий національний журнал в краю,** хай читає ЛНВ і підтримує його. Адреса ЛНВ: Львів, Підвале 7/ІІ. Передплата на рік виносить 4 доляри.

НОВИНИ З ІТАЛІЇ

Подаю вам коротенько наші італійські новини. І перші за все таки наші, українські. В Торіні вийшли італійською мовою дві маленькі книжечки, на 24 сторінки кожна, під заголовком **„Україна"**, що їх видала п. Млада Липовецька. Мало би вийти шість книжечок за передплату в сумі 15 італійських лір. Але вийшли покищо тільки три (одна вийшла ще перед Різдвом), і не знати, чи виходитимуть далі, бо засоби вже майже вичерпані. Знаходимо в ній коротенькі статі з української історії та літератури і багато перекладів з Шевченка. Особливо з Шевченка. Переклади — самої п. Липовецької — досить удатні. До одної з книжечок додано витяг з листа **італійського академіка Фаринелі,** до другої витяг з листа **професора, сенатора Віті Чана,** де він пише:

„Ніякий інший нарід не може зрозуміти і відчути терпіння українського народу і бажати йому справедливішої долі більш від народу італійського, бо ніякий інший не зазнавав, як він, Голгофти довгих страждань, мук і важких жертв, аж поки не осягнув найбільшої з винагород (себто власної незалежности). Чого й вам бажаємо".

В останній книжці журналу для „Східньої Европи" (за січень—лютий 1932), що видає Інститут для Східньої Европи, видруковано низку статей, вражінь з подорожи секретаря цього Інституту, проф. Льо Гато, до совітчини. Як і всі чужинецькі дослідники совітів, він перебував майже цілий час в Москві, але одного разу побував і в Київі, де проте нічого не запримітив, окрім двох „безпризорних (беззахисних) коней. То були в Росії „безпризорні" діти, що не мали ні родичів, ні хати, ні пристановища; тепер звявилися „безпризорні" коні, яких селяни лишають на ласку долі, бо нема як їх тримати.

Останніми часами італійський уряд розвиває кольосальну дипльоматичну діяльність, і то в усіх напрямках, де лише можуть знайтися якісь інтереси Італії. Так цими днями підписано з Німеччиною торговельний договір, на який покладається великі надії, новий договір з Австрією, прелімінарі до торговельного договору з Францією і приступлено до переговорів про новий договір з совітами, бо попередній торговельний договір був явно на некористь Італії. Який то буде новий договір, побачимо, але тимчасом італійські часописи в справах Росії заніміли; наразі спинилися кореспонденції Ческо Томазелі, що дописував до „Корере деля Сера", і Сессі, що дописував до газети „Стампа". Хоч як вони намагались обєктивно представляти стан річей у совітчині, то сама ця „обєктивність" виходила такою вбивчою, що совіти, очевидно, запротестували. Ніяких кореспонденцій. Відбуваються переговори...

Перебуває тут епископ Чарнецький, папський візитатор на Волинь. Зложив звіт про уніяну акцію на Волині і Білорусі. Як зачуваємо, Поляки роблять ватиканським заходам у тій справі величезні труднощі. Ватикан хотів би бачити на Волині не тимчасового візитатора, що не має навіть свого місця осідку і не має юрисдикції, але сталих греко-католицьких епископів, що дбали би про українське католицьке населення. Польський уряд рішучо тому противиться і вважає, що всі Українці католики мають звертатися до польських католицьких епископів, які перебувають на Волині. Яка то може бути рація, кажуть Поляки, на творення на Волині ріжних епархій? Коли хто є католик, хай іде до епископа Поляка. Кажуть, що нібито на тому ґрунті відбуваються дуже гострі сутички між представниками Ватикану і Варшави. Варшава знає, що польськими епархіями вона веде Українців католиків до польщення, а Ватикан знає, що поки не буде на Волині дійсно українських католицьких епархій, то нема виглядів на значне поширення унійної акції.

В очах Ватикану Поляки, що колись уважалися по всіх усюдах і захисниками і пропагаторами католицизму на східно-европейських землях, тепер перетворилися в справжню перешкоду для того католицизму. Ми стоїмо поза тим. Будь ти католик, будь уніят, будь православний — головне, щоби був Українець. **Українці католики мусять мати українських епископів; українських не лише з назви, яких у нас є досить, але українських зі свідомости, з чести, з гідности,** щоби шанували народні українські традиції, і співпрацювали на шляху до осягнення найвищих ідеалів нашого народу.

Евген Онацький.

Рим.

В. Ярґорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(2)

Прийшовши до Корсуня, Сидір Хотецький став чурою сотника Ставського. Був разом з ним в кримськім поході і, вертаючися з походу, пристав до тих, що лишились на Запорожу. Так він сам хотів і так йому порадив на вухо його полковник. Сам Ставський прийшов зі своїм полком назад до Корсуня. На Запорожу Сидір сидів аж до січня 1630. В січни вернувся до Корсуня, та не до служби у війську. Він лиш байдикував і гуляв зі своїми недавними полковими товаришами. Час до часу заходив до полковника Ставського і розказував, що котрий козак з його полку думає-гадає і яким духом дише. Гуляючи з козаками, Сидір в порозумінню з полковником підготовляв полк до повстання в хвили, коли повстанці, зорганізовані на Запорожу, вступлять в межі польської України.

Польські верховоди вітрили, що на щось заноситься. Вони бачили, що на деяких старшин реєстрового козацтва і на деякі сотні не можна покладатися. Дехто став підозрівати, що й полковник Ставський накладає з козаками, котрі лишились були на Запорожу. Полковник знав, що його стежать, тож він сокотився. Польський гетьман Конєцпольський не вірив нашіптувачам. Про Ставського він думав найліпше, і гадав, що той полковник не спосібний зрадити Польщу. Всеж таки гетьман пішов за радою невірних Томів і приказав обезпечитися перед зрадою, хоч майже немислимою, та не виключеною.

Одної днини до Ставського приїхав Солоняк і питає:

— Чи ти дістав листа від Марти?

— Я, від Марти? — Ставський спитав здивований і поблід. — Сталося яке нещастя? Чи ти може питаєш про того листа, що до мене примандрував тому два місяці?

— Як ти не дістав нового сього тижня, то дістанеш завтра, після завтра. Мені поклялися, що позволять їй написати і її листа вишлють до тебе окремим післанцем.

— Що ти верзеш? Хто моїй дитині позволяє або не позволяє писати до мене? Вона вже не під твоєю опікою? Що з нею?

— Вона заложницею в польських руках. Своєю головою ручить за твою вірність. Ляхи потерпають, що ось-ось вибухне нове повстання козаків. Польському гетьманови нашіптують, що ти готов зі своїм полком перейти до повстанців. Щоби ти того не зробив; щоби ти своїх козаків здержував від зради, вхопили твою доньку. Казали мені переказати тобі таке:

„Як Ставський лишиться вірний короні, то його дитині волос з голови не впаде. Як йому докажуть зраду, то його доньку в його очах застромлять на паль. Очевидно, також його самого.

На чоло Ставського виступив піт. Опустивши руки на коліна, довго сидів, не пустивши пари з рота і неначе скляними очима дивлячись на Солоняка. Коли так ще сидів німий, хтось застукав у двері. Застукав ще раз, бо полковник неначе оглух. І тепер не чув. Двері відчинив Солоняк. То чура стукав, щоби передати листа.

— Дав для полковника якийсь гінець, — сказав чура. — Ані на хвилю не задержався. Почвалав далі, кажучи, що загаявся і мусить здоганяти свого товариша.

— Від Марти! — крикнув Солоняк, передаючи листа Ставському.

Полковник розірвав обгортку, розгорнув папір і, подаючи Солонякови, сказав:

— Читай ти, бо перед моїми очима ті букви крутяться неначе рій пчіл.

Солоняк взяв листа і став читати.

Марта звіщала батька, що її взяли під варту, щоби її особою обезпечити вірність її батька. Позволили їй написати до родини про що схоче і як схоче. Лиш не позволили написати, де вона і в чиїх руках. Поводяться з нею дуже приязно і вона має всякі вигоди. Та все неволя неволею. Всі ті вигоди і всі ті ласки, якими її обсипують, вона заміняла би за найприкрішу нужду, коби тільки на волі між своїми. Сказали їй, що як в потребі її батько дасть незбиті докази вірности, то її віддадуть родині.

— Щоби дитину ратувати, я зараз мушу покинути службу, — сказав Ставський. — Я сам довів до того, що як вибухне повстання, то цілий мій полк перейде до повстанців. Від того я своїх козаків не здержу. Не годен і не хочу.

— Отже не без причини Ляхи бояться тебе... Покидаючи військову службу, ти Марти не спасеш. Ляхи, що прийшли до нас взяти Марту, богато балакали зі мною про тебе. Вони, казали, не вірять, що ти затіваєш зраду. Марту беруть за заложницю лиш тому, бо Бог береже тільки такого, що сам бережеться. Вони сказали мені, що ти може схочеш увільнити доньку, покинувши військову службу. Та ти їм саме тепер дуже потрібний, бо тебе козацтво цілого полку дуже поважає. Тебе поважає і за тобою піде не лиш реєстрове козацтво твого полку. Куди ти звернешся, туди піде велика частина реєстровиків і виписчиків. Ляхи не тільки хочуть тебе відтягнути від повстання. Вони хочуть, щоби ти той огонь бунту заливав водою. Як ти покинеш службу тепер, коли грозить повстання козаків, то Ляхи й те возьмуть за зраду.

— То щож мені діяти?! — спитав полковник, заломивши руки. — Повстання неминуче. Бити повстанців мій полк не піде. І не моя буде сила здержати його від переходу до повстанців... Хоч би я хотів зробити се.

— Стрівай! До повстання ще далеко. За той час може щось вигадаємо.

— Не так то далеко до того повстання. Зачнеться на провесні... Коби винюхати, де її держать!... Добре, що Сидір не у службі. Попрошу його, щоби поміг мені знайти Марту.

— Шкода, що він її не знає, — сказав Солоняк. — Як пішов з тобою від нас тоді, коли Марта прийшла до нас малою дитиною, так по нинішній день ще ні разу не заглянув до уманя.

Сидір завзявся знайти свою сестріницю і як буде змога, викрасти її. Поїхав до уманської сестри і відтам розпочав шуканину. Зазирав до кождої діри браславського воєвідства, скрізь обережно роззирався і ще обережніше розпитував. Ніде не чув про те, щоби в тій місцевости в січні появилася якась стороньска дівчина. Нишпорив також в сусідних воєвідствах і також без успіху. Сидір вже втратив надію знайти дівчину. Гадав, що її вивезли кудись далеко, хоч її листи приходили до батька що два тижні і гінець, який привозив їх, брав листи полковника до неї, очевидно, не запечатані. Ніколи не поталанило підглянути, від кого той гінець діставав листи Марти до батька і кому передавав листи полковника до доньки. Зі змісту листів доньки Ставський виміркував, що між ним і донькою є три дни дороги конем. Та не було виключене, що гінці мінялися і їхали розставними кіньми, днями і ночами. Тоді треба би дорогу рахувати на три добі.

Хоч в останніх роках козаки добре поколотили Татарву, то Ляхи таки потерпали, що, ладячися до повстання, козаки знов спанібратаються з Татарами. Татари забудуть недавну ворожнечу, щоби при тій нагоді поживитися шляхотським добром.

Щоби по змозі не допустити до татарської співучасти в українсько-польській війні, і щоби не пропускати ватаг козацьких повстанців, що надходили від татарських кочовищ, Польща порозкидала свої військові сили по всіх городах і городках здовж українсько-татарської межі. Такий ґарнізон польського війська стояв також у Слушкові, місточку на полудневій межі Браславщини, недалеко Кривого озера коло ріки Кодими. На схід від Слушкова була ріка Бог, за Богом землі Запорожців. У Слушкові стояла сотня польських драґунів під командою ротмістра Дзенцьоловського. Дзенцьоловський робив подвійну службу. Він пильнував бродів через Кодиму, щоби через ріку не пробралися з татарських кочовищ до браславського воєвідства які татарські чамбули, або ватаги козацьких своєвольців.

Другим обовязком польського ротмістра було пильнувати, щоби не втікла Марта Ставська, щоби ніхто не викрав або не відбив її, щоби ніхто не довідався, хто і відки вона. Найліпшим способом все те запевнити собі, було затрівожити дівчину батьком. Дзенцьоловський сказав їй, що як би вона спробувала втікати, або позволила викрасти себе, або як би кому виявила хто вона і як би до кого писала, не даючи листа прочитати йому, то її батька встромлять на паль. Марта знала, що такі слова не є пустими погрозами, отже супокійно ждала на кінець небезпеки козацького повстання. Надіялася, що як та небезпека пройде, то її назад відішлють до тітки, або передадуть батькови.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Болюча втрата.

Немилосердна смерть нанесла болючий удар усій українській клівлендській громаді. Вона підкосила в цвіті життя одного з чільних її працівників, д-ра Миколу Гнатишина, великого любимця всіх Українців у Клівленді. Він помер в університетськім шпиталі т. зв. „Лейксайд Госпітал", дня 16. березня, а похорон відбувся дня 18. березня в українській католицькій церкві св. Апостолів Петра і Павла. Покійний майже від Йорданських Свят лежав хорий у тамошнім шпиталі, де переходив три тяжкі операції голови і стовпа хребетного. Тою довгою протяжною хоробою покійник немов приготовив родину, приятелів і всіх Українців у Клівленді на свій передчасний конець життя. Але жалю і смутку не далось укрити, як то показав сумний похоронний обряд. Вже вечером 17-го, коли Впр. о. Левицький з о. І. Забавою приїхали на парастас до домівки при В. 14 вулиці, де покійний мав офіс, застали великий здвиг народа. В день похорону зібралися прямо непроглядні маси народу. Похід похоронний і ціле похоронне богослуження відправили три священики: о. Йосиф Гануля, о. Лев Левицький і о. Іван Забава. Домовину несли його найближчі приятелі і товариші, а то д-р Е. Манькович, угроруський лікар, щирий приятель покійного, а дальше інжинір А. Петрівський, адвокат В. Куривчак, Е. Малицький, Ів. Білінський, Ів. Тарнавський і В. Войціцький, голова злучених Тов. у Клівленді. В поході взяли участь всі майже організації, а передовсім ті, до яких покійний належав, а то: Відділ 336 У. Н. Союза, 104 відділ У. Р. С., Горожанський Клюб, Союз Українок і всі інші організації. Учасники походу битком виповнили простору церкву св. Ап. Петра і Павла і вислухали сумних похоронних богослужень. Особливо зайняло увагу всіх присутних сумне похоронне слово Впр. о. Льва Левицького. Він своїм зворушливим словом викликав правдивий жаль і щирі сльози у всіх присутних. Сідоглавому пастиреви і самому потекли сльози по засмученім лиці, бо з покійним лучила його щира приязнь. „Він був наче сином у мене", сказав Впреподобний промовець, і дійсно він по батьківськи його попрощав і зворушив усіх присутних так, що довго будуть памятати цей величавий похорон. По скінченю похоронний обрядів наш звісний погребник і приятель покійного запечатав сильноважку металеву домовину і вірні розійшлися домів, а священики і згадані найближчі приятелі покійного відвезли домовину і цвіти на залізничу стацію, бо родина забрала тіло покійника до Канади, до міста Вінніпеґу. Там поховані його бл. п. родичі і там біля них спічнуть тлінні останки покійника. З родини були на похороні сестра Ева і брат Іван. Їх сердечно прощав Впр. о. Левицький, виказуючи ту велику родинну любов, якою вони лучилися з покійним братом. Іменно сестра Ева вже більш як місяця приїхала з Вінніпеґу і як правдива сестра-жалібниця сиділа цілими днями коло ліжка хорого в шпиталі. Тим улекшувала тяжкі його болі і може й додавала сили переносити терпеливо тяжкі страждання. А брат Іван, урядник банку з Дітройт, приїздив часто відвідувати хорого, навіть літаком, коли була потреба. Він любив покійника і допомагав йому покінчити студії.

Покійний прожив усього 32 роки життя і походив з нашої



Бл. п. д-р Микола Гнатишин.

Західньої України, Галичини. Уродився в місточку Топорові, повіту Радехів, у селянській сімї. Родичі його виїхали до Канади 1902 р., отже покійник ще малим, дволітним хлопцем опинився за морем на чужій землі. Родичі його осіли на фармі в стейті Манітоба, недалеко Вінніпеґу. Там провів і покійний Микола свої дитинячі і молоді літа. У Вінніпеґу скінчив публичну школу і гай скул, а відтак два роки учився в місті Едмонтоні, Алберта, на так званім „медікал курс", бо задумав посвятитися медицині. По скінченню того приготовляючого курсу в Едмонтоні перенісся до міста Шикаґо в Америці. Тут записався до католицького університету „Льойола Університи" і скінчив його у 1927 р. Тяжкі то були студії, бо покійник, не можучи числити на поміч родичів, пробивався власними силами. Днями ходив на виклади, а вечерами працював тяжко, щоби заробити на життя й оплату студій. Такі студії тяжко даються в знаки, неодному нашому молодцеви і хто знає, чи і бл. п. Микола не підорвав ними передчасно свойого здоровля, як і не так давно померший д-р Коваль з Филаделфії. По укінченню медичних студій і одержанню докторського диплььому перейшов покійний на лікарську практику до м. Нюарку, Н. Дж. Там відбув півторарічну лікарську практику в стейтовім шпиталі і перейшов на сталий побут до Клівленду. Тут отворив свій офіс і провадив три роки аж до сумного його кінця. За тих три роки став не лиш лікарем усіх Українців в Клвленді, які загально називали його „наш доктор", але любимцем усеї укранської громади без ріжниці партій і поглядів. Полюбили його всі: старі і молоді. Молодіж вважала його своїм щирим приятелем і товаришем. Його запрашали хлопці за дружбу при вінчню, а на кождім весіллю він мусів бути. Він не поминув ніякого віча, мітінґу чи вистави. Всюди був наш доктор, бо він був не лиш доктором, але і правдивим та щирим патріотом Українцем. Він немов приніс з тої рідної землиці ту горячу любов до свойого народу, якої нераз може й недостає нашим американським уроженцям.

Ще більше може, ніж сам народ, полюбили його були всі наші інтеліґенти. Як вже було згадано, перший Впр. о. Левицький полюбив його, як свойого сина і він перед ним не мав таємниць. В його гостиннім домі провів бл. п. Микола і цьогорічні свята і цілий час свойого побуту в Клівленді був постійним його гостем. Таксамо полюбили його всі інші. Особливо тісна приязнь вязала покійника з п. Е. Малицьким і його дружиною, котрі таксамо як і він походили з Канади і вважали його за свойого рідного. Вони обидва з п. Е. Малицьким отворили навіть свої офіси в однім домі. Неменше щирим другом і товаришем був покійник з п. Іваном Тарнавським і його дружиною, котрим він також дружбив на весіллю. Вони і панство Малицькі були головними його опікунами і доглядачами підчас тяжкої його хороби. Такасама приязнь лучила його з панством Куривчаками з Акрону. Як сам меценас так і його дружина були щирими його приятелями. Таксамо інжинір Петрівський, адвокат Іван Білінський і недавно прибувший о. І. Забава любили покійного. Здається, нема у нас чоловіка, котрий би мило не згадував його памяти. Його любили також наші угорські браття, всі угро-руські священики, а згаданий д-р Е. Манькович любив його не лиш як товариша по фаху, але любив як брата. Він був перший що заопікувався ним підчас хороби, відвіз його до шпиталю і відвідував, як всі інші його приятелі, а на похороні віддав йому останню сумну приятельську прислугу і підчас прощальної мови Впр. о. Л. Левицького втирав щирі сльози жалю.

Покійний полишив крім згаданих вище сестри Еви і брата Івана в Дітройт ще двох братів і дві сестри, що жиють у Канаді. Там жиє найстарша сестра Марія і наймолодша Параскевія, яка кінчить ще школу. Там також у Канаді жиють і оба брати покійного. Найстарший з них Степан є контрактором будівничим у Вінніпеґу, а наймолодший Андрій є талановитим гірничим інжиніром при майнах в Алберті. Їх усіх лучила тісна і щира родинна любов, яка винагороджувала їм передчасну утрату їх дорогих родичів. Тасама ніжна родинна любов спонукала їх до того, що вони і покійного свойго брата Миколу забрали поміж себе до Канади. Його гріб посеред них буде і надальше живим контактом родинної любови і живої памяти про дорогого покійника.

Нехай ця канадійська земниця буде йому пером і пригорне його як свойого прибраного сина. А тих кілька слів сказаних про нього нехай будуть щирим прощанням від клівлендської громади і нехай жиють і цвитуть вічною незабудькою на його сумній могилі.

Клівлендець.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

II.

Між завданнями, які поставив був собі у своїм статуті Союза Українок в Америці, знаходимо таке: **Творення молодечих відділів Союза Українок Америки — себто гуртування й орґанізування доростаючого покоління українських дівчат в Америці — того, що вже вийшло зі шкільного віку та зачинає входити в життя.**

Практика показує, що саме той вік у дітей, а особливо у дівчат, рішає про ввесь напрям і характер їх будучого життя й поведення. Це час, коли устатковується характер, привички, ідеї, звязки життеві й т. д. Це переломовий час життя, коли звичайно рішається, що вийде з даної людини: щось добре, чи зле, щасне, пожиточне чи навпаки. Тому захопити ці діти — особливо дівчата в цім віці в русло українського життя — річ преважна. Як їх тоді не вдержиться при українстві, то вони пропали на все й підуть чужими шляхами в життю.

Практика українських родичів, учителів та священиків показує, що саме в тім віці найбільше української молоді — особливо дівчат — відчужуються від українських родин і громад та пропадають для родин і народу. Молода доростаюча дівчина шукає товаришок, розривки, заняття для ума. Вона знаходить їх у чужих клюбах, товариствах, забавах, вечерницях, тощо. Там вона привязується й вкінці знаходить там мужа-чужинця. Ось як діється, що молоде українське покоління пристає до Айришів, Італійців, тощо, бо до правдивих Анґльо-Саксонів, як то кажуть, „зависокі пороги".

Одначе ті кола, до яких наше підростаюче покоління пристає, культурою чи походженнням цілком не вищі від Українців. Та безкритична молода людина не здає собі справи з того, що вона зовсім не зробила доброї заміни. Вона там знайшла товариство й приклад і пропала для нашого народу.

Охоронити наших молодих дівчат від цього можна лищ тим, що створиться для нас власні орґанізації, молодого українського жіноцтва, свої клюби чи товариства, хори театральні кружки і т. п. Ми повинні використати ті салі церковні, народні доми й інші салі зібрань для нашої молодіжи, так як роблять це Американці. Дати їй те, чого вона шукає в чужім товаристві, в чужих салях забав і т. д.

Задача орґанізувати українське молоде жіноцтво (дівоцтво) — прегарна та преважна. Як би ми зуміли зорґанізувати його у власні українські клюби, при певних українських орґанізаціях чи самостійні — то ми задержали би це молоде покоління при українстві, а дальше було би це основою для молодих, українських родин. Такі українські молодечі жіночі клюби сталиб осередками товариського життя й притягалиб на вечерки, концерти і т. п. і українську мужеську молодіж. В цей спосіб вязувались би нові українсько-американська суспільність, завязувались би наві українсько-американські родини. Молоде українське покоління не губилось би на чужих манівцях. І старшому поколінню було би це миліше, бо український нарід не тратив би, а мав би пожиток.

Конґрес українського жіноцтва Америки повинен застановитись над цею справою орґанізації молодого українського жіноцтва дуже зріло й основно. Це дуже важна справа й дуже на часі, бо саме тепер наросло вже чисельне молоде покоління, про котре йде річ. Конґрес українського жіноцтва має знайти способи й показати дорогу, **як зорґанізувати при українськім народі доростаюче українсько-американське дівоцтво.** Бо яке воно — такі будучі українські родини в Америці.

О. Лотоцька.

(Дальше буде).

СПРОСТУВАННЯ.

В ч. 58 „Свободи" в дописі „Участь Українців в ювилейнім святі м. Бофало" подано, що справу участи заініціонував Укр. Ам. Студентський Клюб, а має бути Укр. Ам. Ситизенський (Горожанський) Клюб. Знову замісць „секція музично-співоча (хор Децикевича), має бути тасама секція, але хор (п. С. Децик).

Пані почула в кухні страшний лоскіт, вбігає туди задихана:

— Бійся Бога, Ганю, все начиння потовклося.

— Так, прошу, пані, та ще добре, що ще не було обмите.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРІСТОЛЬ, КОНН.

З нагоди Різдва Христового зібралося нас кількох, щоб піти з колядою на Рідний Край. Ми заколядували $15, котрі розділили: на Рідну Школу $7.50 та інвалідів $7.50.

Гроші вислано через Обеднання.

І. Прухницький.

СПРІНҐФІЛД, МАСС.

Жертва на Рідний Край.

Громадяни Семен Загайкевич і Василь Сойка переслали через Обеднання пожертву 20 долярів на Рідний Край. Гроші призначено по 10 долярів на Рідну Школу й на визвольну боротьбу.

ВУДБАЙН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідний Край.

Гром. Микола Кузан переслав 6 долярів на Рідну Школу в Краю. Малі діти заколядували 1 доляра, собі на цукорки, а передали їх на Рідну Школу. Сам М. Кузан заколядував 4 доляри, по 1 долярови від: М. Бончука, Й. Панаса, вдови Ф. Черкас і Ф. Левицького та від себе доложив $1.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда на Рідний Край.

Переслано через Обеднання $112 з коляди, котру зібрали жінки з товариства У. А. Горожан. Коляда призначена на слідуючі цілі: на Рідну Школу $50; на інвалідів у Львові $25; на шпиталь у Львові, де лічаться побиті Поляками підчас пацифікації $25; на „Жіночу Долю" в Коломиї $12. Всього заколядовано $123. З того заплачено за авто, котре колядники вживали протягом свят $11. Отже лишилося $112.

Колядою займалися слідуючі пані: М. Насевич, Е. Слободян, В. Рутецька, М. Смельська, Р. Кісь, К. Квасінська, М. Рутецька, А. Дубас, А. Рій, М. Клапко, А. Марич, А. Ничипор, Е. Рій, А. Рудакевич.

Коляду зложили: пані М. Насевич $10; по $5: І. Беґера, М. Ферес, М. Телько, А. Пашук, Ю. Талендевич; по $3: Г. Угорчак, Е. Рій, А. Вишиванюк, д-р С. Черняк; по $2: Г. Білецький, Я. Олійник, М. Кулик, Д. Онуфрейчук, В. Рутецька, Е. Слободян, Т. Рутецька, А. Дубас, А. Рудакевич, А. Рій, А. Ригулик, М. Самбір, К. Боднар, А. Колодій, М. Пелих, М. Савчин, Ю. Джмелик, Ч. Ничипор, М. Данилович, М. Прайс, М. Янковський, М. Кобзар, А. Сивуляк; по $1: А. Марич, К. Бручковська, М. Клапко, К. Квасінська, А. Ничипор, П. Бриндзей, М. Шевчук, А. Бабяк, Р. Кісь, А. Гарпуль, М. Потучко, М. Сіткевич, М. Михайлюк, Н. Онофрій, М. Сітарський, П. Паньків, С. Мороз, М. Костецька, С. Стрижак, А. Мокрицька, М. Лев, Н. Скрипник, І. Боросевич, Ф. Дубас, М. Чопик. — Разом $123.

НАЯҐАРА ФОЛС, Н. Й.

Щедрівка на Рідну Школу.

Брацтво Покрови Пресвятої Богородиці дало $5; М. Боднар $1.50; по $1: Ел. Пуцак, К. Пуцак, Я. Гуцул, М. Гупайло, Д. Кравчук та І. Борак; по 50 ц.: Д. Кісіль, Т. Удут, Я. Яцусь, С. Орипавка, І. Галькович, І. Стецяк, П. Мудрик і К. Сидорович; по 25 ц.: Ф. Гаталяк і П. Гусяк. — Разом защедровано $17, які вислано на Рідну Школу через Обеднання.

І. Б.

ЗІ СПОРТУ.

Inclosed is a copy from the Scranton Times of March 5, 1932. It is a writeup of another of our Ukrainian Champs fight. Would you kindly publish that writeup in our daily paper?

Yours truly

Michael Welgoss.

MICKEY BARRON WINS FEATHERWEIGHT TITLE

Dickson Flash Beats Dempsey, Bellevue Battler, in Great Bout at Academy

Barron's Two Clean Knockdowns Trill Audience of 1,000 To Witness Show.

Mickey Barron, Dickson City's midget scrapper with the legs of a dancing master, the punch of a mine mule in either hand and the possessor of the brand of courage which enables an individual to carry on in the face of any opposition, is the new featherweight boxing champion of northeastern Pennsylvania.

Barron and Dempsey clashed for six rounds before 1,100 fans in the star attraction of Promoter Mike Barrets first home talent program in the Academy theatre, Wyoming avenue, last night. The Dickson flash won the official decision of the judges, Tom Walsh and Herman Sunness, both of Scranton. The Times sports editor also declared Barron a victor.

WAS TRILLING BATTLE

The clash was a miniature edition of the historic Jack Dempsey-Louis Firpo battle a few years ago at the Polo grounds. It was a trilling stubbornly fought encounter every minute of the six rounds. The fistic gent who, in confidential tone, whispered to the natives that the bout "was a natural" never uttered a more true statement. And WHAT a natural it proved to be. Barron in triumph, is entitled to the plaudits of all who delight in superior fisticuffs, and Dempsey, in defeat, lost no prestige and certainly no friends.

The writer serves as spokesman for the fans when he requests an early return engagement, but the return engagement should be at least eight or perhaps ten rounds. Ten rounds of the kind of molling furnished last night, however, would necessitate the acid test of human endurance. The mighty little scrappers—Dempsey tipped the scale at 126¾ pounds and Barron was three pounds less—set a burning pace. To guarantee the comfort of the countless fans who will clamor to witness the return battle, the promoter should change the location. The Academy would undobtedly prove far to small.

DEMPSEY DOWN TWICE

On two occasions Dempsey was floored by the TNT packed in Barron's mitts. With a few seconds remaining in the first round Mickey planted a left hook square on Dannys sagged, he leaned heavily against Barron's body and then slumped to the floor. Before Referee Ginty started a count Timekeeper Jack Reindenbach clanged the bell—the three-minute period had expired. This was a good break for Dempsey, and an unfortunate one for Barron. Dempsey was plainly dazed when he stumbled to his seat, and during the minute rest period "Irish" Langan chief second, worked like a beaver with the smelling salts and other restoratives.

The fifth round was sensational and in this frame Dempsey was down for an eight count. A right hand smash lowered Dempsey, the powerful wallop knocked out his rubber mouthpiece. Sitting on his „haunches", Dempsey succeded in replacing the mouthpiece as he listened to Referee Ginty tolling off the seconds. Barron sensing a knockdown triumph, unleashed a twofisted attack that carried Dempsey from post to post.

Barron won the fifth round by a very wide margin, but his own punching exhibition took its toll. Coming out for the sixth and last frame, Mickey was a tired scrapper, weaker physically than Dempsey despite the punishment Danny absorbed in the preceding inning. Dempsey, smart in ring warfare, noticed Barron's plight and endeavored to sharp-shoot Mickey into position for a finishing blow. A minute and a half after the final round opened, Barron regained his momentum of the earlier frames and for the remainder of the round stood toe to toe with Danny in a grand, old fashioned slugging bee.

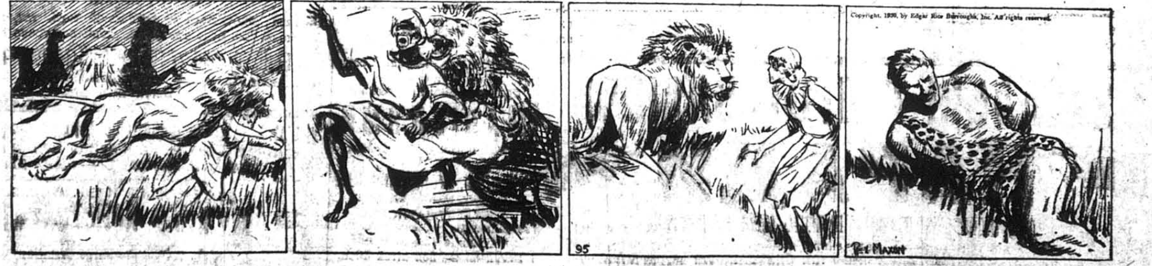
WINNER OF ROUNDS

Barron won the first and fifth rounds with much to spare, his two clean knockdowns counting heavily. Mickey also breezed through the sixth round a winner. Dempsey's forcing of the battle and his cleaner punching earned him the honors in the third and fourth rounds and the second was fought on "eve-stephen" terms.

The 1,100 fans cheered loud and jong as the little mittman carried on. They paid approximately $1,000 to witness the scraps.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (95)



З ревом льви вривалися через паркан до табору. Вони кинулися розлючені на коней та на людей. Все повітря наповнилось іржанням коней, ревом львів та викриками болів і жаху людей. Льви, мов бішені, кидалися на все, що лише попадалося їм на очі. Вони кидались одинцем і парами на коней і рвали їх зубами та шматували своїми пазурами. Лейді Ґрейсток лишиласа сама без догляду. Один раз лев збив, її з ніг, кинувшись біля неї на коня.

Другим разом лейді Ґрейсток перевернув кінь ударом свого копита, бо вона необережно підбігла до коня, ратуючись від льва. Ніхто вже тепер не звертав на неї уваги, бо кождий думав лише про себе, стараючися ратуватись. Та не багато вибралося за паркан табору. Льви розривали нещасливих Абісинців, що вже давно покидали свою зброю й старалися втечею вратувати себе. Для нещасливої жінки не було найменшої можливости вратуватися.

Лейді Ґрейсток ледви очуняла від удару кінського копита. Вона з трудом підвелась на ноги, але відразу страх прикував її до місця. Вона побачила недалеко від себе льва, що доїдав свою жертву. Лев також побачив лейді Ґрейсток і повернувся до неї своєю скрівавленою мордою. Вперто подивився своїми хижими очима на Джейні, а потім, ніби щось надумавшись, почав підкрадатися до неї. Вона стояла на місці, чекаючи загибелі.

Тишина була в таборі, де Тарзан і Вепер лежали на землі, міцно звязані шнурами. Їх охороняли два стомлені вартівники. Один з вартівників ще боровся зі сном, а другий вже похрапував собі помаленьки. Але в усьому таборі не було спокою. Тарзан довго прислухувався метушні в таборі, а коли вона втихла, почав незамітно для вартівників робити спроби визволитися зі шнурів. По довгій і впертій праці він увільнив одну руку.